

2. Achtergrond⁷

De bestuurlijke organisatie in Suriname is geregeld in de Grondwet van 1987 en in de Wet Regionale Organen (WRO). Deze organieke wet regelt de politiek-bestuurlijke structuur van de tien districten in Suriname en de inrichting en bevoegdheden van de regionale organen.

Elk district heeft een Districtsraad en elk district is onderverdeeld in ressorten met lokaal gekozen Ressortraden. In elk district is er bovendien een Districtsbestuur ingesteld.

De bedoeling van zowel de Grondwet als de WRO was duidelijk om ten behoeve van de districten het bestuursmodel van een lokale overheid te creëren. Immers, de WRO geeft de districten vergaande bevoegdheden om eigen verordeningen en begrotingen te maken en eigen inkomsten te storten in hun Districtsfonds. De Districtsraad is verantwoordelijk voor de opstelling van het districtplan voor opname in het Meerjaren Ontwikkelings Plan (MOP).

Ondanks de goede bedoelingen van de (grond)wetgever om in de districten lokale overheden te vestigen, hebben de eerder genoemde regionale organen niet als zodanig kunnen functioneren. De voornaamste reden hiervoor is het ontbreken van autonome bevoegdheden om eigen inkomsten te genereren. Zonder inkomsten uit lokale belastingheffing en inning, zonder inkomstenverwervende bronnen wettelijk goed te regelen en zonder de districten de tools te geven voor het voeren van een zelfstandig financieel en begrotingsbeheer, kunnen de districtsoverheden gewoon niet in staat zijn om adequaat diensten te verlenen aan de bevolking en om investeringen in projecten naar eigen keuze te financieren.

De op 25 maart 2003 met algemene stemmen goedgekeurde Interimregeling Financiële Decentralisatie (S.B. 2003 no. 33) vormt de wettelijke grondslag voor het sinds 27 november 2002 in uitvoering zijnde decentralisatieprogramma, genaamd: *Decentralization and Local Government Strengthening Program*, kortweg het DLGP⁸.

Dit programma moet worden geplaatst in het kader van het beleid van de Regering op het gebied van de versterking van de democratie. Het decentralisatieprogramma moet mogelijk maken dat de lokale bevolking op 'grass-root-level' en 'demand driven' maximaal betrokken wordt in het besluitvormingsproces en als zodanig zelf de eigen prioriteiten kan bepalen voor de verbetering van woon-, leef-, werk- en productieomstandigheden⁹. Dit is niet alleen een trend in de wereld en een vereiste van vele donorlanden en –organisaties voor financiële hulp, maar het is ook de eis van de Grondwet, die voor Suriname een gedecentraliseerde eenheidsstaat voorschrijft. Dit streven is ook duidelijk in de Regeringsverklaring 2000 - 2005 opgenomen. Citaat:

“Er zal gewerkt worden aan de versterking van het regionaal bestuursapparaat en van de afdelingen en instituten bij de centrale overheid, die verantwoordelijk zijn voor het richting geven aan en de monitoring van het decentralisatieproces en voor de begeleiding en ondersteuning van het lokaal c.q. gedecentraliseerd bestuur.

De Wet Regionale Organen zal worden geëvalueerd, waarbij speciale aandacht zal worden besteed aan het stelsel van regionaal bestuur en regionale vertegenwoordiging in het kader van de realisatie van het streven naar een verbeterde functionering van de regionale organen.

Via een pilot programma zal op een verantwoorde en beheersbare wijze gestalte worden gegeven aan de financiële decentralisatie met het doel stapsgewijs inkomstengenererende en budgettaire bevoegdheden aan de districten over te dragen.”

De voorbereiding van het DLGP is in 1998 aangevangen.

Bij het aantreden van de vorige Regering heeft er een grondige evaluatie van dit programma plaatsgevonden. De evaluatie resulteerde in de conclusie dat het gaat om een goed voorbereid programma, dat na bijstelling op een aantal punten zou kunnen worden geïntegreerd in het te voeren regeringsbeleid. De te plegen bijstelling betrof o.a.:

- Het bestel van de pilot-districten teneinde een betere weerspiegeling van de samenleving te bewerkstelligen.
- De verheffing van het Besluit Interimregeling Fiscale Decentralisatie Regionaal Bestuur¹⁰ tot wet. Dit staatsbesluit was bedoeld om een wettelijke grondslag aan het programma te bieden.

De vorige Regering (2000-2005) was echter van oordeel, dat dit programma van zodanig gewicht is, o.a. omdat daarbij wetten en wettelijke regelingen betrokken zijn, dat de grondslag van het programma door een wet in formele zin zou moeten worden geboden.

Voor een breed draagvlak werd het bovendien van strategisch belang geacht, om reeds bij het begin van de implementatie van het DLGP het Parlement te betrekken en niet daarmee te wachten tot het einde van de implementatiefase, wanneer de nieuwe wetsontwerpen met de hervormingen ter goedkeuring aan DNA zouden worden aangeboden.

Onderdeel van de evaluatie was ook de toetsing of het stelsel van regionaal bestuur, zoals wij dat nu kennen, in staat zou zijn om het decentralisatieprogramma te dragen. Daartoe werd een externe organisatie gevraagd een studie te verrichten, die de inzichten moest opleveren voor wat betreft de condities, die nodig zijn voor het welslagen van het programma.

⁷ Projectinformatiedocument VIII van 11-03-2003 bevat de achtergrondinformatie, zoals door de Minister van R.O. verwoord tijdens de behandeling van de ontwerpwet Interimregeling Financiële Decentralisatie in DNA op 13-03-2003.

⁸ Volgens een Leningsovereenkomst tussen IDB (Washington) en de Regering van Suriname d.d. 12-11-2002/1343/0S-SU.

⁹ Democratie, Bestuur en Besluitvorming in Suriname, mr. B. Ahmadali, college Adek, 8 augustus 2001, ondertitel: “Minimale volksparticipatie funest voor democratie en ontwikkeling”.

¹⁰ (S.B. 2000, no. 53)